

ՀԱՅԿԱՍՏԱՆԻ

ԳՐԱԴԱՐԱՆ

Հ. Կ. Գ. Զ.

Մ. ԼԵՐՄՈՆՏՈՎ

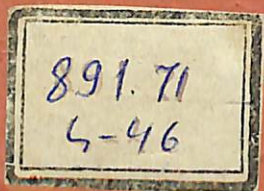
ԱՇԸՂ ՂԱՐԻԲ

(Տաճկական հեքիաթ).

Թարգմ. Կար. Միրխանեան.

№ 2

Երկու կողմ.

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան «ՀԵՐՄԷՍ» Գրաֆսկայեա փող.

1911

2-3992a
ԺՈՂՈՎՐԴԱԿԱՆ
ԳՐԱԴԱՐԱՆ

25 SEP 2006

2-3992a

25 NOV 2010

Մ. ԼԵՐՄՈՆՏՈՎ

891.71

L-46

ԱՇԸՂ ՂԱՐԻԲ

(Տաճկական հեքիաթ).

Թարգմ. Կար. Միրիանեան.

№ 2

ՀԱՅ. № 20488

ԹԻՖԼԻՍ

Տպարան «ՀԵՐՄԷՍ» Դրաֆտայն փող. 6

1911

Գրքը երկու կողմ.

STOS VOM 28

ԱՇԸՂ ՂԱՐԻՔ

(Տաճկական

հէքիաթ).

Վաղ ժամանակ թիֆլիսում մի հարուստ
թուրք է լինում: Այլանը շատ ոսկի էր տւել նրան,
բայց իր միամօր աղջիկ Մահուլ-Մեհրին ոսկուց
էլ աւելի թանգ էր նրա համար: Սիրուն են եր-
կնքի աստղերը, բայց աստղերից դէնը հրեշտակ-
ներ կան, ու նրանք էլ աւելի են սիրուն. սի-
րուն են թիֆլիսի ջահել աղջկերբը, բայց նրանց
միջի ամենից սիրունը Մահուլ-Մեհրին է:

Այդ ժամանակ թիֆլիսում մի Աշըղ Ղարիք էլ է

40731-67

լինում: Բացի իր մաքուր սրտից և երգելու շնորհքից, Մարգարէն էլ ուրիշ բան չէր տւել նրան: Գնում էր հարսանիքներ, սազ ածում, Թուրքեստանի հին իգիթների գովքն ասում և հարուստ ու բախտաւոր մարդկանց սրտերը ուրախ անում: Մի հարսանիքում նա տեսնում է Մահուլ-Մեհրին, տեսնում է, ու սիրահարւում են իրար վրայ: Աշըղ Ղարիբը շատ էլ յոյս չի ունենում իր մուրազին հասնելու և մնայլ է դառնում ձմրան երկնքի պէս:

Մի անգամ այգում խաղողի վազի տակին պառկած քնով է լինում: Այդ ժամանակ Մահուլ-Մեհրին իր ընկերուհիների հետ անց է կենում մօտովը. աղջիկներից մէկը նկատում է քնած Աշըղին, մօտենում է նրան ու երգում.

«Ի՛նչ ես քուհ եղել վազի տակ, վեր կաց, յիմար, որսդ անցաւ»:

Աշըղը աչքը բաց է անում թէ չէ, աղջիկը, ոնց որ մի ծիտ, թ՛րոռ, փախչում է: Մահուլ-Մեհրին լսում է երգը և նախատում է իր ընկերուհուն:

— Բայց թէ իմանաս, ո՛ւմ համար էի երգում,

դեռ ինձանից շնորհակալ կլինես. ախր դա քու Աշըղ Ղարիբն է,—ասում է:

— Որ այդպէս է, տար ինձ նրա մօտ,—ասում է Մահուլ-Մեհրին:

Գնում են:

Մահուլ Մեհրին տեսնում է նրա տխուր դէմքը, սկսում է հարց ու փորձ անել, մխիթարել:

— Էլ ո՞նց չտխրեմ,—ասում է Աշըղ Ղարիբը,—ես քեզ անչափ սիրում եմ, բայց երբէք իմա չես լինի:

— Արի հօրս մօտ, իմ ձեռքը խնդրիր,—ասում է Մահուլ-Մեհրին,—հայրս իր վրայ կվերցնի հարսանիքի ծախքը և այնքան փող կտայ ինձ, որ երկուսիս էլ հերիք կանի:

— Լաւ,—պատասխանում է Աշըղը,—ասենք, Այաք-Աղան ձեռքից եկածը չի խնայիլ իր աղջկայ համար, բայց ինչ իմանաս, թէ դու մի օր չես վեր կենայ ու երեսովս չես տայ, որ ես ոչինչ չեմ ունեցել ու ամեն ինչ քեզ եմ պարտական: Ձէ՛, իմ սիրուն Մեհրի, ուխտ եմ արել, որ կամ եօթը տարի աշխարհէ աշխարհ շրջեմ, հարստութիւն ձեռք բերեմ, կամ գլուխս առնեմ, հեռաւոր

անապատները կորչեմ: Թէ խօսքիս հաւան ես, եօթը տարուց յետոյ իմա կլինես:

Մահուլ-Մեհրին համաձայնում է, բայց աւելացնում.

—Եթէ նշանակած օրը չվերադառնաս, ես Խուրշուդ բէկին կերթամ. նա վաղուց աչք ունի ինձ վրայ:

Աշըղ Ղարիբը գնում է մօրը մօտ, նրա օրհնանքն առնում, համբուրում է փոքր քրոջը, ուսից մի պարկ գցում և, պանդխտական ցուպը ձեռքին, Թիֆլիսից դուրս է գնում: Շատ չանցած ճամբին մի ձիաւոր է հասնում նրան. նայում է, տեսնում՝ Խուրշուդ բէկն է:

—Էդ ո՛ր բարով,—ձայն է տալիս բէկը,—ուր էլ գնաս, դարիւր ախպէր, քու ընկերն եմ:

Շատ էլ Աշըղի սրտովը չէր այսպիսի ընկերը, բայց ճարն ինչ: Վեր են կենում, միասին գնում են: Վերջապէս, հասնում են մի գետի: Ո՛չ կամուրջ է լինում, ոչ ծանծաղուտ, որ անցնեն:

—Ձուրը մտիւր,—ասում է Խուրշուդ բէկը,—ես էլ ետևիցդ կգամ:

Աշըղը հանում է հագի շորը, գետը մտնում

Դուրս է գալիս միւս ափը, ետ նայում՝ ո՛հ ամենակարող Ալլահ, թշնամուս աչքը չտեսնի, ինչ որ նա է տեսնում: Խուրշուդ բէկը շորն առնում, ձին շուռ է տալիս դէպի Թիֆլիս. միայն թոզն է, որ օձի պէս ոլոր-մոլոր բարձրանում է հարթ դաշտում:

Բէկը Թիֆլիս հասնելուն պէս, Աշըղ Ղարիբի շորը տանում է նրա պառաւ մօրը:

—Տղադ խոր գետի մէջ խեղդեց, —ասում է,—ահա շորը:

Խեղճ մայրը մղկալով ընկնում է իր սիրելի որդու շորի վրայ ու աղի արցունք թափում. ապա վերցնում, գնում է իր աղի նշանածի մօտ ու ասում.

—Տղաս խեղդել է, ահա Խուրշուդ բէկը բերաւ նրա շորը. ազատ ես:

Մահուլ-Մեհրին ժպտում է ու ասում.

—Մի հաւատայ, այդ ամենը Խուրշուդ բէկն է հնարել: Մինչև եօթը տարին չբոլորի, ես մարդու գնացողը չեմ:—Ասում է, պատից վէր է բերում սաղը և սկսում է խեղճ Աշըղ Ղարիբի սիրած երգն երգել:

* * *

Ճամփորդ Աշղը մերկ ու բութիկ հասնում է մի գիւղ: Բարի մարդիկ շոր են տալիս նրան, կերակրում են. նա էլ փոխարէն հրաշալի երգեր է երգում նրանց համար: Այսպէս գիւղից գիւղ, քաղաքից քաղաք անցնելով, նրա համբաւը ամեն տեղ յայտնի է լինում: Վերջապէս Աշղը Ղարիբը հասնում է Հալէպ: Մտնում է սրճարան, սազ է խնդրում և սկսում է երգել: Այդ ժամանակ Հալէպում աշուղների խիստ սիրահար մի փաշա է լինում: Դու մի ասիլ, շատ աշուղ են լինում՝ նրա մօտ տարած, բայց ոչ մէկին չէր հաւանում: Նրա չառուշների վրայ, շատ վաղվղելուց էլ հալ չէր մնացել: Մէկ էլ սրճարանի մօտից անցնելիս մի սքանչելի ձայն են լսում: Ներս են մտնում:

— Սրի մեծ փաշայի մօտ, — բացականչում են նրանք, — թէ չէ տեղովդ կ'իորչես:

— Ես ազատ մարդ եմ, Թիֆլիսից եկած, — ասում է Աշղը Ղարիբը, — կուզեմ՝ կգամ, կուզեմ՝ չէ. երգում եմ, երբ քէֆս տալիս է, ձեր փաշան հօ գլխիս տէրը չէ:

Էլ չեն հարցնում, բռնում, տանում են փաշայի մօտ:

— Երգիր, — ասում է փաշան, և նա երգում է:

Երգի մէջ նա իր Մահուլ-Մեհրիբի գովքն է անում, և այդ երգն այնպէս դուր է գալիս փաշային, որ խեղճ Աշղը Ղարիբին թողնում է իր մօտ: Շատ րոպի ու արծաթ է ստանում նա, շողշողում են հագի թանգ շորերը: Բախտաւոր և ուրախ կեանք է անց կացնում ու շատ է հարստանում: Մոռացել էր իր Մահուլ-Մեհրիբին թէ չէ՝ չգիտեմ, միայն պայմանաժամը լրանում էր, վերջին տարին անցնելու վրայ էր, իսկ նա գնալու մասին չէր էլ մտածում:

Գանք գեղեցիկ Մահուլ-Մեհրիին: Եթէր տալի
էր խեղճի աչքը ճամփին էր: Մի օր էլ լսում է,
որ մի վաճառական պիտի ուղևորուի քաղաքով,
քաղաքուն ուղտով և 80 ստրուկով: Կանչում է
նրան իր մօտ, մի ոսկի թաս է¹⁾ տալի ու ասում:

— Առ այս թասը, ինչ քաղաք էլ որ մտնես,
դիր խանութիդ մէջ և ասա՝ ով թասին տէր կլինի
ու կհաստատի, թասը նրան կտրուի, բացի դրանից
թասի քաջով էլ ոսկի կստանայ:

Վաճառականը ճանապարհ է ընկնում. ամեն
տեղ կատարում է Մահուլ-Մեհրիի յանձնարարու-
թիւնը, բայց մէկը չի դուրս գալի, ասում, թէ
թասը իրենն է: Իր տաքած ապրանքը համարեա
ծախում, վերջացնում է, մնում է մի քիչ բան,
այն էլ վերցնում, գնում է Հալէպ: Այստեղ էլ
յայտարարում է Մահուլ-Մեհրիի ասածին պէս:
Լսում է Աշըղ Ղարիբը, շտապում է քաղաքնաւորա
և թիֆլիսեցի վաճառականի խանութում տեսնում
է ոսկի թասը:

¹⁾ Այս թասը Սուրբ Սարգիսն էր տւել Աշըղ Ղա-
րիբին երազում: Աշըղ Ղարիբը օտարութիւն գնալիս
թողել էր իր նշանածին:

— Սա իմն է, — ասում է ու թասը վերցնում:

— Քոնն է, — ասում է վաճառականը, — Աշըղ
Ղարիբ, ես քեզ ճանաչեցի: Դէ, վեր կաց, շուտ
գնա թիֆլիս. բու Մահուլ-Մեհրին ապսպրեց քեզ
ասեմ, որ ժամանակը լրանում է, և եթէ նշանա-
կած օրը թիֆլիս չլինես, ուրիշ մարդու կերթայ:

Աշըղ Ղարիբը յուսահատութիւնից գլուխը
ձեռքերի մէջ է առնում, չի իմանում ինչ անի.
մնում էր միայն երեք օր: Այստեղնայնիւ ձի է
նստում, վերցնում է ոսկով լիքը քսակը ու Հալի
գցում, անխնայ, առանց դադար առնելու: Վեր-
ջապէս յոգնած ձիաւորը անշնչացած ընկնում է
էրզինկեան սարի վրայ, որ գտնւում է էրզին-
կեանի ու էրզրումի մէջ: Ինչ անելը չի իմանում:

էրզինկեանից մինչև թիֆլիս երկու ամսւայ
ճանապարհ, իսկ նա միայն երկու օր ժամանակ ունի:

— Ո՛վ ամենակարող Ալլահ, — բացականչում
է նա, — թէ որ ինձ օգնելու չես, էլ ինչո՞ւ ապրեմ
երկրի վրայ: — Ասում է ու ուզում է իրեն քարի
գլխից գցի: Մէկ էլ ցածում մի մարդ է տեսնում
սպիտակ ձիու վրայ նստած ու լսում է նրա բարձր
ձայնը.

— Օղջան (պատանի), այդ ի՞նչ ես անում:
— Ուզում եմ մեռնեմ, — պատասխանում է

Աշըղը:

— Որ այդպէս է, ցած արի, ես կսպանեմ:

Աշըղը հազիւ կարողանում է քարի գլխից իջնել:

— Հետևիր ինձ, — աստում է ձիաւորը:

— Ձեմ կարող, — ասում է Աշըղը, — քու ձին քամու պէս է թռչում, իսկ ես ծանրաբեռնած եմ պարկով:

— Ճիշտ ես ասում. դէ, պարկդ թամբիցս կապիր ու հետևիր:

Աշըղ Ղարիբը շատ է աշխատում, չի կարում հասնի:

— Հը, ի՞նչ ես ետ մնում, — հարցնում է ձիաւորը:

— Բա կարամ հասնեմ, — ասում է Աշըղը, — քու ձին մտքից էլ արագ է սլանում, իսկ ես արդէն յոգնած եմ:

— Լաւ ես ասում. դէ, քամակս նստիր ու ձիշտն ասա՝ ո՛ւր ես գնում:

— Մի էրզըրում էլ է հասնեմ, — պատասխանում է Աշըղը:

— Դէ, աչքդ խփիր: —
Խփում է: — Բաց արա:

Աշըղը տեսնում է՝ էրզըրումի պատերը սպիտակին են տալիս, մինարէները փալվւում են:

— Աղա, քեզ մատաղ, — ասում է Աշըղը, — սխալեցի, ուզում էի ասեմ, թէ Ղարս եմ գնում:

— Դէ, տեսա՞ր, — ասում է ձիաւորը, — հօ ասի, որ ձիշտ խօսես: Խփիր նորից: Բաց արա հիմի:

Նայում է Աշըղը, չի ուզում աչքերին հաւատալ՝ Ղարսն է առաջը. այստեղ ձիաւորի ոտներն է ընկնում ու ասում.

— Ներողութիւն, Աղա, քու ծառայ Աշըղ Ղարիբը կրկին մեղաւոր է քու առաջ, բայց դու էլ լաւ գիտես, որ եթէ մի մարդ առաւօտը վճռի սուտ

խօսել, մինչև իրիկուն սուտ կխօսի: Ճիշտն ասած, ես թիֆլիս եմ գնում:

—Այ թէ սուտասան ես եղել,—բարկանում է ձիաւորը,—բայց ի՞նչ արած, ներում եմ: Դէ, աչքդ խփիր: Բաց արա հիմի,—աւելացնում է նա մի ըռպէից յետոյ:

Աշըղը ճշում է ուրախութիւնից, տեսնում է, կանգնած են թիֆլիսի դռանը: Աշըղ Ղարիբը անկեղծ սրտով շնորհակալութիւն է անում և, թամբի վրայից իր պարկն առնելով՝ ասում է ձիաւորին.

—Աղա, ի՞նչ խօսք, քու արած լաւութիւնը շատ է մեծ. բայց արի մի լաւութիւն էլ արա: Հիմի որ պատմեմ, թէ մի օրում էրզինկեանից թիֆլիս հասայ, չեն հաւատալ՝ արի ինձ մի նշան տուր:

—Կռացիր,—ասում է ձիաւորը ժպտալով,—ձիու ոտի տակի հողից մի բուռը վեր առ, ծոցդ դիր, եթէ խօսքերիդ չհաւատան, հրամայիր, որ մօտդ եօթը տարւայ կոյր կլին բերեն, քսիր աչքերին ու նա կտեսնի:

Աշըղ Ղարիբը սպիտակ ձիու ոտի տակի հո-

ղից մի բուռը վեր է առնում, բայց դեռ գլուխը չբարձրացրած—ձիաւորն ու ձին անհետանում են: Այստեղ անա նա գլխի է ընկնում, որ իրեն օգնողը Խըզըր էլեւան է (Սուրբ Սարգիսը):

* * *

Ուշ երեկոյեան հազիւ կարողանում է իրենց տունը գտնել: Դողդոջուն ձեռքով ծեծում է դուռը և ասում.

—Անա, անա (մայր), բաց արա. Աստծու հիւրն եմ, քաղցած ծարաւի, խնդրում եմ դարիւր տըղիդ սիրուն, ներս առ:

Պառաւր թոյլ ձայնով պատասխանում է.

—Թէ ուզում ես գիշերել, հարուստ ու շէն օջախներ գնա. հիմա քաղաքումս հարսանիքեր կան, այնտեղ գնա՝ կարող ես գիշերը ուրախ անց կացնել:

—Անա,—պատասխանում է Աշըղ Ղարիբը,—ես այստեղ ծանօթ մարդ չունիմ, դրա համար նորից խնդրում եմ՝ թէ բու Ղարիբ տղիդ սիրում ես, ներս առ ինձ:

Այն ժամանակ աղջիկն ասում է մօրը.

— Մայր, վեր կկենամ, դուռը բաց կանեմ:

— Այ ոչ ու փուշ լինես, — մրմրթում է պառաւը, — սրտիդ ուզածն էլ այն է, որ ջահել տղերանց տուն բերես, հիւր ընդունես, գիտես, որ եօթը տարի է արցունքից աչքիս լոյսը կտրւել է:

Բայց աղջիկը ուշ չի դարձնում, վեր է կենում, դուռը բաց է անում, Աշըղ Ղարիբին ներս է թողնում: Աշըղ Ղարիբը, ինչպէս սովորութիւն է, մօր ձեռքը համբուրում է, նստում. ապա սրտի յուզմունքը ծածկելով աչք է ածում չորս կողմը: Ու տեսնում է պատից կախած է իր քաղցրահնչիւն սաղը, փոշոտ պարկի մէջ պահած:

— Այդ ի՞նչ է քաշ արած պատից, — հարցնում է մօրը:

— Շատ հարցասէր հիւր ես երևում, — պատասխանում է պառաւը, — դեռ շնորհակալ կաց, որ մի կտոր հաց են տալիս և վաղը ողջ ու առողջ պիտի կարենաս ճամփէդ գնալ:

— Հօ քեզ ասի, որ դու իմ մայրն ես, սա էլ քոյրս, դրա համար խնդրում եմ ասես՝ այս ի՞նչ է կախած պատից:

— Սաղ է, սաղ, — բարկացած պատասխանում է պառաւը:

— Իսկ սաղն ի՞նչ է:

— Սաղը ածելու և երգելու համար է:

Ու Աշըղ Ղարիբը խնդրում է, թոյլ տայ, քոյրը ցած բերի սաղը, որ տեսնի:

— Զի կարելի, — պատասխանում է պառաւը, — սա իմ դժբախտ տղիս սաղն է. անա եօթը տարի է, քաշ է արած պատից և մարդու ձեռք չի դիպել նրան:

Բայց քոյրը վեր է կենում, ցած է բերում սաղը ու տալիս է նրան: Այն ժամանակ Աշըղ Ղարիբը աչքերը երկինք բարձրացրած աղօթում է.

— Ով ամենակարող Ալլահ, թէ որ մուրադիս պիտի հասնեմ, թող իմ եօթսիմեայ սաղս այնպէս հարազատ հնչի, ինչպէս այն վերջին օրը: — Զարկում է պղնձէ սիմերին, անուշ հնչեցնում և սկսում երգել:

— Ես մի աղքատ Ղարիբ եմ, խօսքերս էլ ինձ պէս աղքատ են, բայց մեծ խղճով ելեալ ինձ օգնեց, բարի գլխից ցած բերեց: Թէև ես աղքատ եմ ու խօսքերս քիչ են, աղքատ

են, բայց, ով մայր, ճանաչիր քու պանդխտին:
Այստեղ մայրը լաց է լինում ու հարցնում է նրան.

— Անունդ ի՞նչ է:

— Ռաշիդ (պարզ սիրտ մարդ):

— Մէկ ասա, մէկ ականջ դիր, Ռաշիդ, — ասում է մայրը, — քու խօսքերով դու իմ սիրտը կտոր-կտոր արիր: Գիշերս ես երազ տեսայ, որ գլխիս մազերը սիպտակել էին: Ահա եօթը տարի կլինի, որ արցունքից կուրացած եմ: Ասա ինձ դ՞ու, որ տղիս ձայնն ունիս՝ երբ կգայ բալէս:

Ու երկու անգամ արցունք բամբուլ կըկնում է իր խնդիրը: Աշըղ Ղարիբը զուր էր ասում, թէ ինքն է նրա որդին, պառաւը չէր ուզում հաւատալ: Մի քիչ յետոյ Աշըղը խնդրում է.

— Սաղը տուր, մայրիկ, գնամ. լսեցի, որ այստեղ մօտիկ հարսանիք կայ. քոյրիկս ճամփէն ցոյց կտայ: Կերգեմ, կածեմ և ինչ որ կաշխատեմ, կբերեմ, ձեզ հետ բաժին կանեմ:

— Չեմ թողնի, — պատասխանում է պառաւը, — այն օրից, ինչ որ տղաս գնացել է, սաղը տանից դուրս չի եկել:

Բայց Աշըղը սկսում է երդւել, թէ մի սիմն էլ չի փչացնի:

— Իսկ թէ որ, բան է, թէկուզ մի սիմն կտրւի, — շարունակում է Աշըղը, — իմ ամբողջ կարողութիւնս ձեզ հալալ լինի:

Պառաւը շօշափում է նրա պարկը և զգալով որ մէջը լիքը ոսկի է, թողնում է, որ գնայ: Քոյրը նրան տանում է մինչև այն հարուստ տունը, ուր հարսանիքն է լինում, բայց ինքը չի մտնում, մնում է դռանը կանգնած, որ լսի, թէ ինչ է լինելու:

* * *

Այս տանը Մահուլ-Մեհրին էր ապրում և այդ գիշերն ա խուրջուղ բէկի կինը պիտի դառնար: Խուրջուղ բէկը իր ազգական-բարեկամների հետ նստած քէֆ էր անում, իսկ Մահուլ-Մեհրին իր ընկերուհիների հետ միասին նստած էր շքեղ վարագոյրի ետեւ, մի ձեռքին թոյնով լի թաս բռնած, միւսում կտրուկ խանչալ. նա երդւել էր մեռնել, բայց խուրջուղ բէկի կինը չգառնալ: Եւ անա լսում է վարագոյրի ետեւից, որ մի անծանօթ մարդ եկել, ասում է.

—Սալամ ակ-
բիւմ, դուք այստեղ
ուրախ քէֆ էք
անում, ես մի աղ-
քատ զարիւր մարդ
եմ, թողէ՛ք՝ ես էլ
սեղան նստեմ, դրա
փոխարէն երգեր
կերգեմ ձեզ համար:

—Ինչու չէ,
ինչու չէ,—ասում
է Խուրշուդ բէկը,—
այստեղ հարսանիք
է և ազատ մուտք պի-

տի ունենան աշուղներն ու պարողները: Դէ մի
բան երգիր, աշուղ, մի բուռը ոսկի կտամ քեզ:
Ապա աւելացնում է.

—Անունդ ինձ բախշիր, ճամփորդ ախպէր:

—Շինդի գեօրըրսըզ (շուտով կիմանաք):

—Այս ինչ տեսակ անուն է, — բացականչում է
Խուրշուդ բէկը ծիծաղելով, — ճշմարիտ, առաջին
անգամն եմ լսում:

—Ծնւելու օրը, հարեանները մեր դուռն եկել
հարցնելիս են եղել՝ Աստուած տղայ է բախշել, թէ՞
աղջիկ: Մերոնք պատասխանել են՝ շինդի գեօրըր-
սըզ (շուտով կիմանաք): Եւ ահա, երբ ծնւել եմ,
այս անունն են դրել ինձ, — ասում է, սագն առ-
նում ու երգում:

—Հալէպ քաղաքում Մըսրայ գինի էի խմում,
բայց Աստուած ինձ թեւեր տաւ ու երեք օրում
այստեղ հասայ:

Խուրշուդ բէկի եղբայրը, որ մի տաքարիւն
մարդ էր, հանում է խանչալն ու գոռում.

—Սուտ ես ասում, ի՞նչպէս կարելի է երեք
օրում Հալէպից այստեղ գալ:

—Դու ինձ ինչի՞ ես ուզում սպանել, — ասում
է Աշըղը, — երգիչները սովորաբար աշխարհի չորս
կողմից հաւաքւում են մի տեղ. ես հօ ձեզանից բան
չեմ առնում. կուզէ՛ք. հաւատացէ՛ք, կուզէ՛ք, մի
հաւատար:

—Թող շարունակի, — ասում է նորափեսան,
ու Աշըղ Ղարիբը նորից երգում է.

—Առաւօտեան նամազն արի էրզինկեանի
հովտում, ճաշայ նամազը կատարեցի էրզըրում

քաղաքում. արևի մայր մտնելուց առաջ նամազ արի Ղարսում, իսկ իրիկեայ նամազը՝ այստեղ թիֆլիսում: Ալլահն ինձ թևեր տուաւ, թռայ ու հասայ. մատաղ լինեմ սպիտակ ձիուն. նա այնպէս էր սլանում, ինչպէս լարախաղացը պարանի վրայ, սարից ձոր, ձորից սար. Մէլլան (մեր Տէրը) Աշղին թևեր տուաւ ու նա հասաւ Մահուլ-Մեհրիի հարսանիքին:

Այստեղ Մահուլ-Մեհրին ճանաչում է նրա ձայնը, թոյնը մի կողմն է շարտում, խանչալը միւս կողմը:

— Խօսքդ այդպէս պահեցիր հա՛, — ասում է ընկերուհիներից մինը, — այս գիշեր դու խուրշուղ բէկի կինը պիտի դառնաս հա՛:

— Դուք չճանաչեցիր, բայց ես ճանաչեցի իմ սիրած ձայնը, — պատասխանում է Մահուլ-Մեհրին ու մկրտան առնում, վարագոյրը կտրում է, երբ մտիկ է անում, լաւ ճանաչում է իր Աշղ Ղարիբին, ճշում է ու վզովն ընկնում և երկուսն էլ ուշքից գնում են: Խուրշուղ բէկի եղբայրը խանչալը ձեռին յարձակւում է նրանց վրայ, ուցում է երկուսին էլ սպանի. բայց խուրշուղ

բէկը չի թողնում:

— Հանգստացիր մի մոռանայ — ասում է, — ինչ որ մարդուս ճակատին գրած է, այն էլ կլինի:

Մահուլ-Մեհրին, որ ուշքի է գալիս, ամօթից կարմրում է, երեսը ձեռքով ծածկում, թաք է կենում վարագոյրի ետևը:

— Հիմի, հաստատ երևում է, որ դու Աշղ Ղարիբն ես, — ասում է նորափեսան, — բայց աստեանենք, ի՞նչպէս եղաւ, որ այն ահագին տարածութիւնը այսպէս կարճ ժամանակում կտրեցիր, հասար:

— Թէ ասածներս ճշմարտութիւն է, — պատասխանում է աշուղը, — թուրս քարը երկու կէս կանի. իսկ թէ սուտ եմ ասում, թող մազից էլ աւելի բարակի վիզս: Բայց ամենից լաւն է, մի կոյր կին բերէք, որ եօթը տարի տեսած չլինի, ու ես նրա աչքերը բաց կանեմ:

Աշղ Ղարիբի քոյրը, որ դռանը կանգնած այս ամենը լսում էր, վազում է մօրը մօտ:

— Մայրիկ ջան, — ճշում է, — մեր հիւրը իսկապէս ի՞նչ եղբայրն ու բու որդին Աշղ Ղարիբն է, — պառաւի ձեռքը բռնում, տանում է հարսանիքը:

Աշըղ Ղարիբը հա-
նում է հողը ծոցից
ջրի մէջ խառնում
ու մօրը աչքերին
քսում, ասելով.

—Թող ամենքն
իմանան, ինչքան
զօրաւոր ու մեծ է
Խղըր էլեասը, - և մօր
աչքերը բացւում են:

Դրանից յետոյ
ամեն կասկած փա-
րատւում է և, Խուր-
շուղ բէկը գեղեցիկ
Մեհրիին անմոռնչ
զիջում է Ղարիբին:

Այստեղ Աշըղ Ղարիբը ուրախացած ասում է,
—Լսիր, Խուրշուղ բէկ, ես ուզում եմ քեզ
մի իմարեմ: Քոյրս ոչնչով պակաս չի բու հարս-
նացւից. ես հարուստ եմ և նա պակաս ոսկի ու
արծաթ չի բերի հետը. արի, նրան էլ դու առ
և դուք էլ այնպէս բախաւոր եղէք, որ ոչ ոք ես
ու իմ անգին Մահուլ-Մեհրին:

ՀՀ Ազգային գրադարան

NL0319660

ԿԱՐ. ՄԻՐԻԱՆԵԱՆԻ

աշխատութեամբ լոյս են տեսել ժանկական ընթեր-
ցանութեան հետեւեալ զրքոյկները՝

Հրատարակութիւն «Նուէր մանուկներին»	Ա. Ի. Ուլեանովա—Նոր մայրիկս . . .	10 կ.
	Փ. Մ. Դօստոևսկի—Յիսուսի տօնածառը . . .	10 կ.
	Օսկար Ուայլդ—Արքայադուստրն ու թղուկը . . .	10 կ.
	Օսկար Ուայլդ—Աստղամանուկ	10 կ.
Հրատ. «Հասկերի»	Կլ. Լուկաշևիչ—Գեռի Մկօ (պատկերադարդ) . . .	20 կ.
	Անդէրսէն—Մայրը	12 կ.
Հրատ. «Զորս քոյրերի»	Օսկար Ուայլդ—Եսասէր հսկան. պատկերա- դարդ (2-րդ տիպ)	1 կ.
	Իւլիա Բեզրոզնայա, —Բարեսիրտ Դողիաթը . . .	1 կ.
	Աքա. Առաջին ձնծաղիկները	1 կ.
	Մ. Լերմոնտով, —Աշըղ Ղարիբ (պատկ.) . . .	2 կ.
	Ա. Սերաֆիմովիչ—Կաթիլը	1 կ.
	Շուտով լոյս կտեսնեն	
	Օսկար Ուայլդ—Պատանի թաղաւորը . . .	
	Ս. Լադէրիսօֆ—Նազարէթում . . .	